

08. Savetnik odeljenja javne bezbednosti

Krajem juna 1989. je došao u Švajcarsku iz Srbije. Nameravao je ostati u njoj u "vr` glave" tri meseca; da zaradi 250 DM da bi mogao vratiti neki dug, koji je u Srbiji stajao godinu dana. To je u Srbiji bila jedna mesečna plata. Ali je on u Srbiji bio bez radnog odnosa od aprila 1988. A i da je bio u radnom odnosu mesečna – plata tamo je potrebna za mesečno preživljavanje, a za vraćanje duga ne bi ostajalo ništa. Itd. Naravno da u Švajcarskoj leta 1989. nije hteo ni tražiti neko radno nameštenje, koje bi za švajcarske prilike donosilo normalno, a za srpske nenormalno velike sume novaca: bio se zarekao da više nigde ništa ne privredjuje mišićima. Tri meseca u Švajcarskoj pa – nazad u Srbiju!

Medjutim, svako ko se seća kako su od leta 1989. tekle stvari sa Dinarom kao tada konvertibilnom valutom i polit-ekonomski odnosi u SFR Jugoslaviji, može razumeti zašto je on u jesen te godine odlučio da se ne vrati u Srbiju kako je to planirao njenog proleća; pre juna meseca.

U Švajcarskoj je počeo da zaradjuje novac kao ulični svirač, pa je tako nastavio i posle ona tri meseca koja su mu bila dovoljna da zaradi novac za onaj dug; i da ga poštom pošalje u Srbiju. Išlo je kako je išlo, ali to za ovu priču nije važno.

Važno je samo to da je posle tri godine ilegalnog boravka u Baselu, primećen u jednom selu kod Solothurna i da su ga u Policiji registrovali kao turistu, koji mora da napusti Švajcarsku do 31. marta 1992. godine. Prvog maja te godine je, zahvaljujući jednoj mladoj ženi, opet bio u Švajcarskoj; ali sada legalno: da može ostati još jednom tri meseca za tu godinu i – gotovo!

Ali onda počne rat u Bosni, pa njemu zapadne produžetak njegovog boravka u CH. Pa opet produžetak, pa opet, ... Označen je kao izbegavalac vojne obaveze u Srbiji.

Ustvari u Kantonal-noj policiji Solothurna su uz njegovo ime zalepeli imenicu: Re-fräktter; *Kriegsdienstverweigerer*: Izbegavalac vojne obaveze.

9. septembra 1992. mu je dozvoljeno da ostane na neodredjeno vreme, ali da potpiše da neće zahtevati ni azil ni radno mesto; nego da se izdržava sâm kako zna, ili da ga izdržava gospodja koja ga je maja meseca te godine u Švajcarsku bila ponovo uvela.

I – šta? Potpisao je, jer niti je hteo azil, buduću da ima porodicu i rodbinu u Srbiji, niti je hteo da radi nešto od onoga što Švajcarci nude Balkancima, Turcima i inim strancima bez visokoškolskog obrazovanja.

1994. je već bio poznat u Solothurnu kao ulični svirač.

Postao je "gradski inventar". Većina stranovnika Solothurna i okoline je verovala da je on Grk, jer je svirao grčku i makedonsku muziku na buzukiju. Dobijao je dosta novaca, ne zbog muziciranja, koje i nije bilo bogzna kako majstorsko, nego više zbog fame oko Grčke i njene muzike, zbog filma "Zorbas", zbog njegovog ciganskog lica i duge crne kose, ... A možda i zbog toga što je bio spokojan i srećan dok svira na ulicama. Njemu je bilo lako da ovde bude zadovoljan, jer je sve bilo bolje nego u Srbiji. I tako dalje sledećih godina.

1998. je dobio Odluku Kantona da do 30. Aprila 1999. napusti Švajcarsku, „jer je sad u Srbiji mirno i stabilno“ – rekli su oni.

1999. je puklo na Kosovu, a on dobije boravišnu dozvolu „B“. Sa svim radnim dozvolama za Kanton; tj, ne i za Konfederaciju. 2002. u januaru je postao i službeno „Musiker und Schriftsteller“ (pisac). Sa radnom dozvolom za te poslove u sopstvenoj organizaciji – Samostalni delatnik:

Selbststandigerwerbtätiger. Imao je pravo na svoj ISBN kontingent i imao je poverenje u sebe i svoje maštarije. Ali ... 08. decembra 2002. je, posle jednog orgazma sa Alexom doživeo moždani udar i postao nesposoban da svira buzuki i tako prosi.

Ali pošto nije hteo da pije nikakve lekove, niti da ide na bilo kakve terapije, "jer, (mislio je), mozak ne treba prljati hemijskim preparatima" – nije ni dobijao socijalnu pomoć: "Mi ne znamo da li ste stvarno i koliko bolesni." – rekli su mu službenici Sozial-Amta. – "Ne lečite se ni od čega."

I tako je on, nesposoban da muzicira i prosi bukvalno postao izbačen na ulicu: U ponedjeljak 30. juna 2003. mu je stiglo preporučeno pismo da do 30. Juna 2003. u ponoć napusti stan za koji nije bio platio stanarinu zadnjih šest meseci; inače će komunalne službe izneti iz stana njegove stvari i odneti u skladište, iz kog će moći da ih uzme tek kad plati rad komunalaca i čišćenje stana. Ako ne plati – stvari idu na licitaciju, a što ostane ide na djubre. On onda postigne dogovor da sačekaju da se iseli do petka, pa tamo-amo zovne kuma Baneta Radisavljevića. Bane dodje svojim kombijem i odveze njega i njegove stvari u Fehren kod Breitenbacha.

U većini gradova Švajcarske je već bilo zabranjeno slobodno sviranje na ulicama, a on nije više ni imao volju za to. Leto 2003. je bilo jako, jako toplo. Niti je bivalo ljudi na ulicama, niti je imao snage da svira u Laufenu. A svakog dana u Laufenu ili Breitenbachu i ne donosi bogzna koliko novaca.

Oktobra

2003. je već stanovao u jednom selu blizu Solothurna, jer se u Solothurnu osećao kao u svom gradu.

U januaru 2004. je stanovao u samom gradu; kod Andreasa, invalida koji je otputovao na tri meseca u Dominikansku republiku. Pošto je tako imao tri selidbe u roku od godine dana, tačnije od sedam, osam meseci, otvorio je Postfach (poštansko sanduče) kod Pošte u Solothurnu; da ne bi pri svakoj novoj selidbi morao obavestavati poznanike i službenike da "više ne važi ona adresa: ..., nego važi ova: ...". U *Einwohner Kontrolle* je svakako morao u roku od osam dana prijaviti promenu adrese.

U njegovo poštansko sanduče br. 1337 je bilo došlo pismo sa ovom adresom pošiljaoca: *Amt der öffentlichen Sicherheit*. (Služba javne bezbednosti).

Pomislio je da je sad upao u nemilost i zbog svojih pisanja. U medjuvremenu je bio shvatio zašto je upao u nemilost Socijalnih službi, inače zbilja humane države: loše su procenili njegove stavove prema Švajcarskoj, a samo zato što se često sastajao sa porodicom, koja je i sudski već bila u sukobu sa službama i upravama Kantona. Medjutim on nije hteo ništa da objašnjava ni svojim poznicima, (on ne koristi tako lako i brzo reč „prijatelji“), a ni vlastima Kantona; da njega ovde ne ljuti niko i ništa; tj. da u sebi nije u sukobu sa vlastima.

Ali – već je bio objavio jednu svesku sa trećinom tekstova iz svojih „*Intenzivnih uživanja slobode izražavanja mišljenja*“, u kojima je baš "uživao", odnosno, bio opasno slobodan.

Jedan lokalni filozof mu je bio rekao:

"Ne svidja mi se kako si drzak, ali ne znam odakle da te napadnem." – što je „mislilac-pisac“ primio kao pohvalu. Jer negovi stavovi nisu ni bili „na klimavim nogama“.

A drugi filozof iz Biela mu je rekao:

"Neke stvari su ti dobre, a sa nekim stvarima se ne slažem, ali ako ti treba stan – imaš moju kuću besplatno na raspolaganju doklegod budeš hteo.“

Naravno da se nije mogao tamo preseliti, jer sa dozvolom "B" ne sme menjati mesto boravka izvan Kantona, u kom je tu dozvolu dobio prvog puta.

Neke babe i domaćice su mu bile rekly da su njegova razmišljanja bezobrazna i da su njima neprijatno iznenadjene. Odnosno, bile su pre ove sveske sasvim sigurne da je on fin, milosrdan, nežan, ... „Ali ovo sad?!“

Ali njega napadi na njegove tekstove, kao ni pohvale istih, nisu uzbudjivali. Ipak se malo radovao što su ljudi koji imaju "nešto u glavama" kupovali posle jedne još i po dve, tri sveske, ...; da bi ih dali svojim prijateljima.

Dakle, šta sad od njega, ili s njim, hoće *Odelenje javne bezbednosti*?

Kad je pročitao pismo "porastao" je u svojim očima i kao pisac i kao mislilac-književnik: U malom tekstu mu je objašnjeno da je *Amt für Öffentliche Sicherheit* zainteresovan za njegova vidjenja stvari i odnosa u CH. Tu mu je objašnjeno da mu više nijedno pismo neće biti poslato sa nekom adresom, a da on svoja pisma šalje na adresu:

Frau G. B.

Postfach, 4502 Solothurn.

Svako njegovo napisano mišljenje će biti plaćeno nekom sumom Franaka, priloženih u pismu sa novim zadatkom.

I onda su počela dolaziti pitanja:

"Šta mislite o ovom ...?"

"Šta mislite o onom ...?"

"Kako ocenjujete ovo?"

"Kako ocenjujete ono?"

Pitanja su bila o stvarima iz politike Švajcarske prema strancima, o mišljenjima stranaca o politici Švajcarske prema strancima, o poslodavcima, o Balkancima u CH, o Muslimanima u CH, o "radu na crno", ... o seksualnom zloupotrebljavanju dece, o smanjenju broja članova Hrišćanskih crkava, o porastu broja sekti i ritual-grupa, o uživanjima opojnih sredstava, o brakovima iz interesa, ...

Za svako mišljenje je dobijao po 100.- s.Fr. Dobijao je po dva zadatka mesečno. To se sve tako uhodalo da je već posle nekoliko meseci sasvim mirno računao na dvesta Franaka prihoda od *Odelenja javne bezbednosti*. I uživio se u ulogu važnog političko-ekonomsko-socijalnog analitičara.

Pratio je temeljno novinske izveštaje o dešavanjima u Švajcarskoj i oko nje (u svetskoj politici i ekonomiji). Potrajalo je to tako dobre tri godine. A onda je prošao jedan mesec bez pisma gospodje B. Pa drugi, pa treći.

I on je zaključio da im u momentu nije važno njegovo mišljenje. Nije mislio da su ga kao mislioca i analitičara sasvim otpisali, jer bi mu to gospodja B. javila. Nego samo to: u momentu im nije bilo potrebno neko njegovo mišljenje o nečem.

Posle godine dana od njegovog poslednjeg mišljenja za gospodju B. došlo mu je novo pismo, sad poslato od Frau G. Bernhard, a ne kao prvo od odeljenja javne bezbednosti. U pismu je bio poziv da se sastanu u solothurnskom hotelu "Krone".

Otišao je te večeri u Hotel Krone i seo za sto koji gleda na katedralu *St. Urs und Viktor*. Za sto mu je prišla žena od oko četrdeset godina starosti.

"Gospodine Popović, ja sam ćerka pokojne gospodje Bernhard. Moja majka je umrla pre godinu dana. Dok je još bila živa dala mi je ovaj paket i rekla posle kod datuma da Vam zakažem sastanak, predam ovaj paket i ovo pismo."

Gospodin Popović je izrazio saučesće ćerki gospodje Bernhard i objasnio joj da nikad nije ni video njenu majku, nego da su komunicirali samo posredstvom pisama.

Gospodin Popović je izrazio iznenadjenje da mu uopšte dolazi neko od strane njegove „poslodavke“ privatno. Jer po prirodi cele stvari niko ni morao da ga obavesti da je g-dja Gherda Bernhard majka umrla, nego je posao mogao biti nastavljen bez obzira da li glavnog poslodavca zastupa Frau Bernhard, ovaj ili onaj službenik/službenica *Odeljenja javne bezbednost*.

G-dja Bernhard ćerka je objasnila da nema pojma po kom poslu je tekla saradnja izmedju njene majke i njega, gospodina Popovića. Gospodin Popović je pokušao da razume situaciju, ali je mogao samo da upita:

"Od koga je tačno ovo pismo?"

G-dja Bernhard ćerka reće:

"Od moje majke. Rekla mi je samo da je u ovom pismu jedna suma novaca za vas."

G. Popović: "A šta je u paketu?»

G-dja Bernhard ćerka: "Ne znam."

Poprićali su njih dvoje još kratko vreme o nekim obićnim stvarima. G-dja Bernhard ćerka je svoju majku opisala kao vrlo milostivu ženu, tako da se ona, g-dja Bernhard ćerka, nije iznenadila kad je „mama“ rekla da će ostaviti neku hiljadu Franaka jednom ulićnom sviraću. I – rastali su se te večeri gospodin Popović i gospodja Bernhard mladja; malo pre 22 sata.

Gospodin Popović je bio nestrpljiv da sazna sadržaj paketa koji mu je upućen od strane pokojne g-dje Gherde Bernhard. Nije ni na šta pomišljao, ali je njegovo iznenadjenje bilo ogromno: U paketu su bila sva njegova pisma *Odeljenju javne bezbednosti*. Izbrojao je ih je sedamdeset i sedam. Sva neotvorena.

"Za koga je stvarno zahtevala ona moja mišljenja je lako zaključiti po tome što moja pisma nisu ni otvarana: Ni za koga! Ali se mora priznati da je bila hrabra uzimajući u upotrebu pečat *Odeljenja javne bezbednosti* za stvari koje nisu ni nju interesovale.

Medjutim, moja mišljenja imaju veću vrednost nego 100.- Franaka po jednom; ali kad je ćovek bez para bilo je daj šta daš. Sa ovih njenih CHF 20`000 smo sada quit.

Laka joj crna zemlja.“ - reće sebi g. Popović i stavi novćanice medju listove knjige „Carevćeva lira“ od Ive Cenerića – NOTA Knjaževac.